

REZILIENȚA AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICHE ÎN CADRUL STĂRILOR DE URGENȚĂ ÎN SĂNĂTATE

Tudor TITOROG,

masterand, Anul II Facultatea de Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative,
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 351.77.07:616-083.98

E-mail: tudortitorog08@gmail.com

Contemporary public administrations face increasing health-related risks requiring resilient, adaptive governance. This thesis analyzes the multidimensional resilience of Moldova's public authorities during the COVID-19 crisis, highlighting institutional strengths and systemic vulnerabilities. It proposes an integrated resilience model and offers recommendations for legal, institutional, and technological reforms to enhance crisis preparedness and response capacity.

Societățile contemporane se confruntă cu un spectru tot mai larg de riscuri sanitare, generate de factori biologici, globalizare, mobilitate crescută și schimbări climatice. În acest context, administrațiile publice sunt provocate să dezvolte mecanisme eficiente de răspuns, adaptare și continuitate în fața stărilor de urgență în sănătate. Pandemia de COVID-19 a oferit un test real pentru guvernele din întreaga lume, relevând atât punctele forte ale sistemelor administrative, cât și vulnerabilitățile lor sistemice. În Republica Moldova, aceste provocări au scos la iveală nevoia stringentă de consolidare a rezilienței administrației publice – un concept relativ nou, dar esențial pentru o guvernare eficientă în situații de criză. Reziliența, în accepțiunea sa instituțională, desemnează capacitatea autorităților de a anticipa, gestiona și depăși crizele, păstrând coerența decizională și furnizarea serviciilor publice esențiale [5, p. 194].

În teza s-a făcut o analiză multidimensională a rezilienței autorităților administrației publice în fața stărilor de urgență în sănătate, cu evidențierea cadrului normativ, a practicilor instituționale și a lecțiilor învățate din gestionarea pandemiei COVID-19 în Republica Moldova [6, p. 88]. Studiul a urmărit, de asemenea, formularea unor recomandări privind consolidarea capacităților instituționale și inclusiv, propunerea unui cadru integrat de reziliență administrativă.

Obiectivele lucrării au fost următoarele: analiza conceptuală a noțiunii de reziliență în administrația publică; studierea cadrului juridic național și internațional aplicabil în stările de urgență; evaluarea măsurilor întreprinse de autoritățile publice în timpul pandemiei; analiza comparativă a practicilor internaționale relevante; formularea unor propuneri pentru fortificarea rezilienței instituționale în Republica Moldova.

Pentru atingerea obiectivelor propuse au fost aplicate o combinație de metode calitative și cantitative, cu accent pe *analiza documentară*, utilizată pentru examinarea legislației, rapoartelor guvernamentale și documentelor internaționale (OMS, UE) ; *metoda istorică*, aplicată în studiul evoluției instituționale a răspunsului sanitar; *studiul de caz*, centrat pe acțiunile Ministerului Sănătății din Republica Moldova în timpul pandemiei COVID-19; *metoda comparativă*, prin raportarea situației din Moldova la exemple din România, Germania și Marea Britanie [8, p.76] *analiza SWOT*. Suportul empiric al lucrării este oferit de acte normative, date statistice, rapoarte publice și surse bibliografice academice relevante.

În lucrare au fost formulate mai multe concluzii, inclusiv:

- Reziliența în administrația publică implică nu doar capacitatea de reacție la crize, ci și o guvernare adaptivă, transparentă și participativă . Modelul de reziliență propus în lucrare include patru dimensiuni: anticipare, absorbție, adaptare și transformare. În contextul pandemic, aceste dimensiuni au fost testate, iar capacitatea de adaptare s-a dovedit esențială pentru menținerea funcțiilor statului.
- Republica Moldova dispune de un cadru juridic de bază privind gestionarea stărilor de urgență: Legea nr. 212/2004, Legea nr. 69/2020, completate de hotărâri de guvern și decizii ale Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică. Cu toate acestea, fragmentarea normativă și ambiguitatea în distribuirea competențelor au afectat coerența măsurilor.
- Ministerul Sănătății a fost instituția-cheie în gestionarea crizei, elaborând protocoale, coordonând achizițiile, campaniile de vaccinare și comunicarea publică. Totuși, deficiențele în interoperabilitatea bazelor de date, lipsa stocurilor medicale și insuficiența personalului calificat au diminuat eficiența intervențiilor [7, p.31].
- Gestionarea eficientă a unei crize sanitare presupune coordonare între nivelurile de guvernare, claritate decizională și cooperare intersectorială. Studiul a constatat disfuncționalități în cooperarea între nivelul central și administrația locală, în special în fazele inițiale ale pandemiei.
- În comparație cu România (sistem de alertă RO-ALERT, centre de vaccinare digitale), Germania (structuri descentralizate eficiente) și Marea Britanie (consilii științifice consultative), Republica Moldova a demonstrat o capacitate de reacție limitată, dar a valorificat sprijinul internațional (OMS, UE, COVAX).
- Lucrarea identifică o serie de oportunități pentru fortificarea rezilienței, inclusiv digitalizarea administrației, formarea continuă a funcționarilor, standardizarea protocoalelor de răspuns și instituirea unui cadru de guvernare anticipativă în domeniul sănătății publice.

Pornind de la rezultatele obținute în cadrul cercetării, s-a venit cu următoarele recomandări:

- Revizuirea și modernizarea cadrului normativ privind starea de urgență în sănătate publică, cu accent pe claritate, aplicabilitate și respectarea drepturilor fundamentale.

- Consolidarea capacităților instituționale și logistice ale autorităților administrației publice locale și centrale, inclusiv prin dotarea cu echipamente, resurse și personal calificat.
- Îmbunătățirea sistemelor de comunicare și coordonare interinstituțională, inclusiv prin utilizarea tehnologiilor digitale, platformelor comune de lucru și a canalelor oficiale de informare a publicului.
- Dezvoltarea unui sistem integrat de evaluare și învățare instituțională post-criză, care să permită corectarea rapidă a deficiențelor și consolidarea continuă a rezilienței administrative.

Lucrarea a demonstrat că reziliența administrației publice în stările de urgență este condiționată de capacitatea statului de a integra resursele disponibile într-un cadru coerent de acțiune. Pandemia COVID-19 a reprezentat un catalizator pentru reforme administrative, evidențiind urgența investiției în sisteme flexibile, transparente și capabile să funcționeze în regim de criză.

Referințe:

• *Acte normative*

1. Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 1 din 12.08.1994.
2. Legea nr. 212 din 24 iunie 2004 cu privire la regimul stării de urgență, de asediu și de război. În: *Monitorul Oficial*, nr. 132-137, art. 696, din 06.08.2004.
3. Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală. În: *Monitorul Oficial*, nr. 32-35, art. 116, din 09.03.2007.
4. Legea nr. 69 din 21 mai 2020 cu privire la instituirea unor măsuri pe perioada stării de urgență în sănătate publică. În: *Monitorul Oficial*, nr. 124-125, art. 222, din 26.05.2020.

• *Cărți și publicații monografice:*

5. BOIN, A., T HART, P., KUIPERS, S. The crisis approach: a critical assessment. In: *Handbook of Disaster Research*, 2020, pp. 192–199.

• *Articole din reviste:*

6. ANSELL, C., SØRENSEN, E., TORFING, J. The COVID-19 pandemic as a game changer for public administration. În: *Public Administration Review*, 2021, pp. 82–91.
7. Brown, Tim, and Jocelyn Wyatt. Design Thinking for Social Innovation. In: *Development Outreach* 12(1), 2010. pp. 29–43.

• *Site-uri:*

8. Regulamentele Internaționale de Sănătate (2005). Disponibil: <https://www.who.int>. (vizitat: 04.03.2025).
9. Site-ul oficial al Ministerului Sănătății din Republica Moldova. Disponibil: www.ms.gov.md. (vizitat: 03.02.2025)

Recomandat
Andrei GROZA, dr., conf.univ.